

## Since it was permitted for a need

## מתוך שהותרה לצורך –

### OVERVIEW

is since חבורה assumed the reason ruled רב פפא רב פפי permitted on יו"ט for a need, it is also permitted when there is no need. תוספות qualifies this leniency of 'מתוך', that there must be some need.

פירוש<sup>1</sup> לצורך אוכל נפש<sup>2</sup> הותרה נמי שלא לצורך אוכל נפש -

**The explanation** of the phrase מתוך שהותרה לצורך הותרה נמי שלא לצורך is, that since a מלאכה is permitted for the sake of providing food for a person, it is also permitted even if there is no need of נפש -

ובלבד שיהא צורך הנאת היום או צורך קיום מצוה ביום טוב -

**Provided that a need of enjoying the טוב**, or a need to fulfil a מצוה, which needs to be done on יו"ט, is being met. תוספות offers examples of צורך קיום מצוה ביו"ט -

כההיא דהוצאת<sup>3</sup> קטן למולו<sup>4</sup> וספר תורה לקרות בו ולולב לצאת בו (ביצה דף יב,א) -

**Like those cases of taking out a קטן** into a רה"ר in order to circumcise him, and taking out a ס"ת into a רה"ר to read it, or taking out a לולב to a רה"ר to fulfill the מצוה of מינים, which the ב"ה permit -

אבל שלא לצורך היום כלל לא כמו הוצאת אבנים<sup>5</sup> דמיחייב -

**However if there is no צורך היום at all, like taking out stones, it is not permitted, and he is חייב** (מלקות) for doing a מלאכה ביו"ט.

שלא לצורך היום כלל offers another example of תוספות:

והאופה מיום טוב לחול לרב חסדא דאמר לוקה (שם דף כא,א) משום דלית ליה הואיל<sup>6</sup> -

**And similarly one who bakes on יו"ט for the weekday, according to ר"ה who maintains that he receives מלקות, since ר"ה does not agree to the היתר of הואיל, therefore baking לחול מיו"ט is כלל** and therefore he is לוקה.

<sup>1</sup> The term פירוש here is negating the view that מתוך applies even when there is no צורך כלל as תוס' mentions shortly.

<sup>2</sup> These include the מוציא מלאכות of מבשל, מבעיר, שוחט, etc.

<sup>3</sup> Carrying on יו"ט in a רה"ר is forbidden מדאורייתא unless there is צורך היום where we utilize the היתר of מתוך.

<sup>4</sup> The משנה there (merely) states that ב"ה is מתיר to carry out a ס"ת (without any qualifications); however תוספות maintains that we may carry them לרה"ר only לצורך מצוה (even though this מצוה is not part of יו"ט [like קטן]). See later in תוס' (footnote # 17) that according to ר"י one may be מוציא a קטן even לטייל.

<sup>5</sup> See the גמרא there (ביצה יב,א) that all agree that הוצאת אבנים is אסור.

<sup>6</sup> רבה, there, maintains that one who is מיו"ט לחול (he is cooking after he finished his יו"ט meal and does not intend to eat any more on יו"ט) is פטור, for we say that since [הואיל] some guests may come to him on יו"ט and he can serve them the food he is baking לחול, and he will not be חייב, therefore even though no guests actually came, nevertheless he is פטור. This is the היתר of הואיל. However ר"ה does not subscribe to this היתר, therefore if one is אופה there is no צורך היום כלל, and he is לוקה.

anticipates some difficulties with his ruling that there must be a צורך היום:

ושחיטת עולת נדבה<sup>7</sup> דשרי לבית הלל (שם דף כ,ב<sup>8</sup>) -

**And regarding the ruling of ב"ה who permit offering an עולת נדבה on יו"ט**, where there is seemingly no צורך היום -

responds:

היינו משום שלא יהא שלחנך מלא ושלחן רבך חסר<sup>9</sup> -

**That (עולת נדבה) is permitted in order that it should not be a situation where your table is full (there is ample food for all), and your master's table (the מזבח) is lacking (because there are no עולות נדבה) -**

Another anticipated difficulty (in the opposite direction):<sup>10</sup>

ומוצא חמץ בתוך ביתו דאמרינן בפרק קמא דפסחים (דף ו,א ושם) דכופה עליו כלי -

**And regarding one who finds חמץ in his house on פסח, where רב states in the first פרק of פסחים מסכת פסחים, that he covers it with a utensil so he should not eat it -**

ולא שרינן לשורפו משום מתוך<sup>11</sup> -

**So why do we not permit him to burn the חמץ on account of מתוך;** for there is a צורך קיום מצוה ביו"ט?

responds:

היינו משום דאסור לשורפו מדרבנן משום מוקצה דאסור לטלטלו<sup>12</sup> -

**That is because it is forbidden מדרבנן to burn it, for it is מוקצה which is forbidden to be moved -**

rejects an alternate solution to this question:

אבל אין לומר דאיירי כשביטלו -

**However we cannot answer that the case of כופה עליו כלי is where he was מבטל the חמץ and therefore there is no צורך מן התורה to burn it, this is not so -**

<sup>7</sup> An עולת נדבה is completely consumed on the מזבח, so there is no הנאה for the person, and this מצוה of bringing a קרבן נדבה, need not be done today; it can be done another time (as opposed to ומול וכו' (תינוק למול וכו'). However ב"ה certainly allows to bring the עולת ראייה (the עולת ראייה one is required to bring when he is רגל to fulfill the מצוה of פני ולא יראה את פני מצוה). (דבריים (ראה) טז,טז [see ה' ריקם (ב"ה) עולת ראייה (according to (ראה) טז,טז]). Without the היתר of מתוך, for this is מצות היום, so there is no issue regarding

<sup>8</sup> This is amended to read יב,א.

<sup>9</sup> Therefore it is permitted even though we do not say מתוך in such a case (since it is לצורך). Alternately, since it is inappropriate to have חסר רבך ושלחן מלא ושלחן רבך חסר, it becomes a צורך היום for יו"ט שמחת יו"ט.

<sup>10</sup> Tosfos is questioning his previously mentioned premise that we apply מתוך to ביו"ט (and not only to צורך קיום מצוה ביו"ט). (צורך הנאת היום).

<sup>11</sup> One is obligated to destroy his חמץ (continually) whenever he finds it on פסח in his possession.

<sup>12</sup> See 'Thinking it over' # 1 & 2.

**דמכל מקום מדרבנן מצוה לשורפו והוי צורך היום -**

**For nevertheless, even if he was מבטל the חמץ, there is a מצוה מדרבנן to burn it and this would be considered a צורך היום** which would allow us to burn it on account of מתוך -

**דבמצוה דרבנן נמי שרינן היכא דאיכא למימר מתוך<sup>13</sup> -**

**For by a מצוה דרבנן which we are obligated to do on יו"ט, we would also permit doing a מלאכה where we can apply the היתר of מתוך.**

anticipates an additional difficulty: תוספות

**והא דפליגי בית שמאי ובית הלל (ביצה דף יב,ב) במבשל גיד הנשה ביום טוב ואכלו -**

**And that which גיד הנשה on ב"ה and ב"ש argue regarding one who cooks a ב"ש and ate it, where -**

**דלבית שמאי דלית להו מתוך לוקה ולבית הלל דאית להו מתוך אינו לוקה<sup>14</sup> -**

**According to ב"ה who do not agree with מתוך, he is לוקה and according to ב"ש who maintain מתוך, he is not לוקה;** how can we apply מתוך here; since this is a forbidden food there is no צורך היום –

responds: תוספות

**צריך לומר אף על גב דלא חשיב אוכל נפש<sup>15</sup> משום איסור דרכיב עליה -**

**It will be necessary to answer, even though that on one hand it is not considered אוכל נפש because of the prohibition which is ‘riding’ on the גיד הנשה (which explains why he is לוקה according to ב"ש) -**

**מכל מקום צורך היום הוא כיון דאכיל ליה -**

**Nevertheless it is considered צורך היום since he is eating it (it satiates his hunger), so he is not לוקה [only] on account of מתוך according to the ב"ה.<sup>16</sup>**

discusses various cases whether they are צורך היום or not: תוספות

**ונראה לרבינו יצחק דהוצאת תינוק לטייל הוי צורך היום<sup>17</sup>**

**And it is the view of the ר"י that carrying out a child to a רה"ר to play with him is a צורך היום -**

<sup>13</sup> See בארות המים who explains that ב"ה rules that one is permitted to carry out a לולב on שבת without any qualifications; meaning even if it is one of the later days of סוכות where the מצוה of לולב is only מדרבנן.

<sup>14</sup> If cooking this גיד הנשה is considered נפש אוכל, since he is eating it, there is no need for מתוך (and ב"ש should also be מתיר), if it is not considered נפש אוכל since it is אסור, so there is no צורך היום for it is a אסור מאכל אסור.

<sup>15</sup> That is why it is אסור to cook the גיד הנשה, if not for the היתר of מתוך.

<sup>16</sup> He had in mind to eat it when he cooked it. See תוס' ביצה יג,ב ד"ה הכא.

<sup>17</sup> The ר"י maintains that the צורך היום which is required does not necessarily have to be שמחת יו"ט (as mentioned previously in תוספות that it needs to be לצורך הנאת היום [or לצורך מצוה]), but rather any צורך היום is sufficient (even if it is not שמחת יו"ט as taking out a child לטייל). See footnote # 4.

ומיהו הוצאה לצורך נכרי נראה דאסור -

**However it seems that carrying out something into a רה"ר for a gentile's need is forbidden<sup>18</sup> -**

תוספות finds a discrepancy in this ruling:

ומה שנהגו עתה להוציא לצורך נכרי היה נראה לרבי שמשון בן אברהם -

**And initially<sup>19</sup> it was the view of the רשב"א that the reason for the custom nowadays to carry out something for a gentile is -**

משום דרשות הרבים דידן לא הוי אלא כרמלית<sup>20</sup> דאין רחבין ט"ז אמה<sup>21</sup> -

**Because our רה"ר is only a כרמלית since they are not wide sixteen**

**- וגבי יום טוב לא גזור רבנן<sup>22</sup> -**

**And on יו"ט the רבנן did not decree** not to carry into a כרמלית (as they were גזור for שבת) -

תוספות offers proof that we are more lenient by יו"ט than on שבת:

כי היכי דלא תקון רבנן עירובי חצירות<sup>23</sup> ביום טוב<sup>24</sup> -

**Just as the רבנן did not institute עירובי חצירות on יו"ט, similarly they were not גזור the**

**- יו"ט on כרמלית by איסור הוצאה**

תוספות offers a proof that the רבנן did not institute עירובי חצירות on יו"ט -

כדמשמע בריש פרק שני דביצה (דף טז,ב) דאמר יום טוב שחל להיות ערב שבת כולי<sup>25</sup> -

**As it seems in the beginning of the second פרק of ביצה where the ברייתא states if a יו"ט occurred on ערב שבת, etc. -**

**- רבי אומר מערבין עירובי חצירות אבל לא עירובי תחומין<sup>26</sup> -**

<sup>18</sup> This (minimal) היום צורך which is sufficient is only if it is לצורך ישראל, but not גוי.

<sup>19</sup> See later in this תוספות (by footnote # 34 [in the text]).

<sup>20</sup> A כרמלית is a רשות which does not qualify for either a רה"ר or a רה"י. According to תורה law one is permitted to carry in (and out of) a כרמלית. However, the חכמים were גזור that one may not carry from either a רה"ר or רה"י into a כרמלית and vice versa, as well as not carrying ד' אמות in a כרמלית.

<sup>21</sup> We derive from the רה"ר in the מדבר in the times of the משכן that the width of the רה"ר is (at least) sixteen.

<sup>22</sup> The איסור of הוצאה on שבת (where there is an איסור סקילה) is more stringent than on יו"ט (where it is 'only' an איסור יו"ט), therefore the חכמים were גזור by a כרמלית only on שבת, but not on יו"ט.

<sup>23</sup> עירובי חצירות is the Rabbinic requirement to make an עירוב (placing food from all the members of the עירוב in one place) to allow carrying on שבת from private domains (an apartment, for instance) to a shared domain (the common hallways of the building) which are all רה"י. Otherwise, מדרבנן one may not carry from one רה"י to another רה"י (which belongs to a different party or parties).

<sup>24</sup> On יו"ט one may carry from one רשות to another [or common] רשות even if no עירובי חצירות was made.

<sup>25</sup> The ת"ק there maintains that in this situation we are not permitted to make either עירובי חצירות or עירובי תחומין on יו"ט (which is ערב שבת) for the sake of שבת, because we are preparing something on יו"ט, which is not for the sake of שבת (but rather for the שבת which follows it).

<sup>26</sup> עירובי תחומין allows the person to walk an additional שבת תחום (two thousand אמות), from the place where he placed the עירוב (which must be within a שבת תחום where he is currently residing).

- עירובי תחומין maintains one may make עירובי הצירות, but not עירובי תחומין לפי שאתה אוסרו בדבר האסור לו<sup>27</sup> ואי אתה אוסרו בדבר המותר לו<sup>28</sup> -

Because you may prohibit him in something which he is already prohibited, but you cannot prohibit him in something which he is already permitted<sup>29</sup> -

אלמא לא תקון עירובי הצירות ביום טוב והוא הדין דלא גזרו בכרמלית<sup>30</sup> -  
It is evident (from the statement (ואי אתה אוסרו בדבר המותר לו) that the חכמים did not institute עירובי הצירות on יו"ט, and the same applies that they did not issue a decree against carrying in a כרמלית on יו"ט, therefore nowadays where there is no רה"ר - only לצורך נכרי even כרמלית it is permitted to carry into a כרמלית מדרבנן only a דאורייתא

יו"ט on ע"ה anticipates a difficulty with the aforementioned that there is no ע"ה on יו"ט: והא דקיימא לן בפרק אמרו לו<sup>31</sup> (כריתות דף יד, א ושם) ובפרק קמא דביצה (דף יב, א ושם) -

And regarding this which we have established in פרק אמרו לו and in the first פרק of ביצה -

דיש עירוב והוצאה ליום טוב<sup>32</sup> -

That there is עירוב והוצאה on יו"ט; presumably referring to ע"ה, which contradicts this which יו"ט on עירובי הצירות (need for) תוס' just assumed that there is no (need for) עירובי הצירות -

replies: תוספות

נראה דאיירי בעירובי תחומין<sup>33</sup> -

It seems that the term עירוב there means עירובי תחומין but not עירובי הצירות.

In summation; the רשב"א maintains one is permitted to carry on יו"ט even לצורך נכרי, since today there is no רה"ר דאורייתא, only a כרמלית, and the רבנן were not גזור איסור הוצאה by a כרמלית on יו"ט, just as they did not require ע"ה on יו"ט.

The רשב"א retracts his previous statement that we may carry for a נכרי:

ושוב חזר בו דמחצר שאינה מעורבת אין ללמוד ממנה לכרמלית דחמיר טפי -

<sup>27</sup> It is forbidden to go outside the תחום (שבת) (even) on יו"ט, therefore one cannot make עירובי תחומין on יו"ט.

<sup>28</sup> This (seemingly [see later footnote # 40]) means that since on יו"ט one is permitted to carry from one חצר to another without עירובי הצירות, therefore one is permitted to make עירובי הצירות on יו"ט for שבת.

<sup>29</sup> Since עירובי תחומין (שבת) is considered עירובי תחומין (even) on יו"ט, therefore making עירובי תחומין (שבת) is considered מתקן, preparing something (which is אסור); however since there is no need for עירובי הצירות on יו"ט, making an ע"ה on יו"ט (for שבת) is not considered as one is preparing something substantial, since it is permitted today even without ע"ה.

<sup>30</sup> See 'Thinking it over' # 3.

<sup>31</sup> See גמרא there (יה"כ discusses גמרא) and [additionally] the גמרא there (for there the גמרא) 'בפרק אמרו לו' who deletes the words רש"ש.

<sup>32</sup> There is an איסור הוצאה מרשות לרשות and (therefore there are) also the rules regarding making an ע"ה on יו"ט.

<sup>33</sup> עירובי תחומין are more stringent than עירובי הצירות, since there is some support to ע"ה in the תורה. The פסוק (in שמות) is quoted as a source (or an אסמכתא) for the איסור תחומין (בשלה) טז, כט.

**And later the רשב"א retracted, for we cannot derive a leniency by a כרמלית from a חצר שאינה מעורבת**, since the laws of כרמלית **are stricter**<sup>34</sup> than the laws of ע"ה - **כמו שפירשתי**<sup>35</sup> **במסכת שבת (דף קיז,א) -**

**As I explained in מס' שבת.**

רשב"א presents an additional difficulty on the תוספות

**ועוד נראה דהא דקיימא לן דיש עירוב והוצאה ליום טוב בעירובי חצירות מיירי**<sup>36</sup> -

**And additionally it seems that this which we have established that there is עירובי חצירות for יו"ט, it is referring to עירובי חצירות** (and not to עירובי תחומין as the רשב"א claimed previously) -

תוספות proves his point that עירוב ליו"ט refers to עירובי חצירות:

**מדבעי למימר בפרק אמרו לו (כריתות דף יד,א ושם) דאין עירוב והוצאה ליום הכפורים -**

**Since the גמרא wanted to derive in פרק אמרו לו, that there is no עירוב והוצאה on יו"ט** (that one may carry on לרשות לרשות) -

**מדתנן התם אם היתה שבת והוציא בפיו חייב**<sup>37</sup> -

**From the משנה which states there that ר"מ rules if יו"ט occurred on a שבת and he carried it out with his mouth, he is liable** for an additional חטאת for transgressing the שבת, but he will not be מחויב this extra חטאת if it is a regular יו"ט, which occurred on a weekday; indicating that there is no איסור הוצאה on יו"ט -

**וכן בביצה (דף יב,א ושם) בעי למידק דאין עירוב והוצאה ליום טוב -**

**And similarly in ביצה where רבה wanted to infer that there is no עירוב והוצאה on יו"ט** -

**מדשרו בית הלל להוציא קטן ולולב**<sup>38</sup> -

**Since ב"ה permitted to carry out into a רה"ר a minor or a לולב.** In both places the גמרא said even though the discussion is (only) about עירוב והוצאה וכו' -

**והיינו עירובי חצרות דהשתא מוכח לה שפיר מדשרו הוצאה -**

**So we must say that the עירוב there means עירובי חצירות, for then (if עירוב means ע"ה) it can be properly proven that there is no עירוב for either יו"ט or יו"כ, since ע"ה is permitted** it follows that ע"ה are also not required -

<sup>34</sup> The משנה in שבת קכ,א teaches that in the case of a fire one is permitted to carry objects from the fire to a חצר. However even בתירה permits to take it even into a מעורבת מעורבת. However even בתירה agrees that it may not be taken into a כרמלית; proving the איסור כרמלית is more stringent than עירובי חצירות.

<sup>35</sup> See ד"ה שלש תוס'.

<sup>36</sup> Therefore there is no basis for the leniency of the רשב"א (even if the איסור כרמלית would not be more stringent than יו"ט on ע"ה), for there is no leniency (even) regarding ע"ה (עירובי חצירות).

<sup>37</sup> The משנה there states that it is possible to eat one אכילה on יו"כ and be liable to bring four קרבנות חטאת and one קרבן. ר"מ adds that he can be liable for a fifth חטאת.

<sup>38</sup> This is not a valid proof because ב"ה can maintain that it is permitted because of מתוך.

דלא גזרו רבנן אעירובי חצירות אלא משום הוצאה<sup>39</sup> -

**For the רבנן did not decree the need for ע"ה only because they were concerned about הוצאה.** It therefore follows if there is no איסור הוצאה (on יו"כ or יו"ט) there is no need for ע"ה. Therefore the גמרא says אין עירוב (חצירות) והוצאה וכו' -

**אבל עירובי תחומין אין עניינה להוצאה -**

**However the requirement for ע"ה has no connection to הוצאה.** So when the גמרא lumps together עירוב והוצאה it must be referring to ע"ה.

והא דקאמר ואי אתה אוסרו בדבר המותר לו היינו משום דמותר להוציא<sup>41</sup> לצורך: responds to the anticipated difficulty: תוספות

**And that which the גמרא said** (regarding the ruling of רבי that מערבין ע"ה ואין מערבין מערבין) **'but you cannot prohibit him in something in which he is permitted', that is because he is permitted to carry out into the רה"ר for a יו"ט need,** because of מערבין ע"ה ואין מערבין (where there is no צורך at all), but not that there is no דין of ע"ה on יו"ט (where there is no צורך at all).

## SUMMARY

The היתר of מתוך is only if it is היום (הנאת) לצורך (even if it is not היום) according to the ר"י or ר"י. The laws of ע"ה apply to יו"ט as well and we are not permitted to carry נכרי לצורך.

## THINKING IT OVER

1. However one is permitted to move נפש מוקצה לצורך אוכל נפש since it is מוקצה<sup>42</sup> on יו"ט on חמץ. However one is permitted to move נפש מוקצה לצורך אוכל נפש, so why do we not say regarding the איסור (as מתוך שהותרה לצורך אוכל נפש הותרה נמי לצורך מצוה) (which is only a דרבנן) that מוקצה (as we say regarding דאורייתא)?!<sup>43</sup>

2. May one burn חמץ on יו"ט if he does not move it,<sup>44</sup> so there is no איסור of טלטול?<sup>45</sup>

<sup>39</sup> The חכמים were concerned if we would allow people to carry from their private residences (which is a רה"י) to a common area where many people have a right to be there (which makes it similar to a רה"ר [even though legally it is a רה"י], people may mistakenly assume that we may carry from a רה"י to a (real) רה"ר).

<sup>40</sup> If on יו"ט we are also prohibited from carrying מרשות לרשות without an עירוב, what did רבי mean when he said one is permitted to make an ע"ה on יו"ט, since יו"ט on ע"ה, since on יו"ט there is also the requirement for ע"ה.

<sup>41</sup> See 'Thinking it over' # 4.

<sup>42</sup> See footnote # 12.

<sup>43</sup> See סוכ"ד אות ל'.

<sup>44</sup> See footnote # 12.

3. According to תוספות initial view that there is no גזירת כרמלית on יו"ט,<sup>46</sup> is one permitted to carry into a כרמלית on יו"ט even if it is כלל לצורך?

4. תוספות concludes that the meaning of ואי אתה אוסרו בדבר המותר לו means that it is מותר (without עירובי חצירות) if it is לצורך, for then we say מתוך.<sup>47</sup> Seemingly we should also say מתוך regarding עירובי תחומין (for what is the difference); so why does רבי say regarding ע"ת that אתה אוסרו בדבר האסור לו, since by ע"ת we should also say by ע"ה?!<sup>48</sup>

---

<sup>45</sup> See שו"ע אדמה"ז שם סעיף ה' ובקו"א שם ס"ק ב and in שו"ע או"ח סי' תמו ס"א ברמ"א ובמג"א ס"ק ג'.

<sup>46</sup> See footnote # 30.

<sup>47</sup> See footnote # 41.

<sup>48</sup> See פנ"י and מהרש"א הארוך.